

35/2011

Palkan ulosmittauksen kehittäminen

Lausuntotiivistelmä

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Palkan ulosmittauksen kehittäminen

Lausuntotiivistelmä

1.8.2011

Julkaisun nimi Palkan ulosmittauksen kehittäminen
Lausuntotiivistelmä

Tekijä Riina Haarala

**Oikeusministeriön
julkaisu** 35/2011
Mietintöjä ja lausuntoja

OSKARI numero OM 7/36/2010 **HARE numero** OM009:00/2011

ISSN-L 1798-7105
ISSN (PDF) 1798-7105
ISBN (PDF) 978-952-259-136-4

URN URN:ISBN:978-952-259-136-4
Pysyvä osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-136-4>

**Asia- ja avain-
sanat** ulosotto, asetukset

Tiivistelmä Palkan ulosmittausta koskevasta mietinnöstä saatiin lausunnot yhteensä kuudelta viranomaiselta ja yhteisöltä. Pyydettyjen lausuntojen lisäksi annettiin yksi lausunto.

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi ulosottomenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (1322/2007) 14 §:ää siten, että neljä kertaa velallisen suojaosuuden määrää vastaavasta palkanosasta ulosmitattaisiin yksi kolmasosa, ja lisäksi ulosmitattaisiin neljä viidesosaa sen ylittävästä palkanosasta.

Lausunnonantajat joko puolsivat mietinnössä esitetyn mallin toteutusta tai heillä ei ollut huomautettavaa sen sisällöstä. Lausunnonantajien palaute oli jakaantunut kahteen osaan. Osa lausunnonantajista keskittyi esityksen sisältökysymyksen ja toiset ottivat kantaa muutoksen käytännön toteutusta koskeviin kysymyksiin. Esityksen tavoitteena ollutta epäkohdan poistamista pidettiin tärkeänä ja kannustimia lisätulojen hankintaan haluttiin lisätä.

1.8.2011

Publikationens titel	Utveckling av utmätning av lön Sammandrag av utlåtandena		
Författare	Riina Haarala		
Justitieministeriets publikation	35/2011 Betänkanden och utlåtaden		
OSKARI nummer	OM 7/36/2010	HARE nummer	JM009:00/2011
ISSN-L	1798-7105		
ISSN (PDF)	1798-7105		
ISBN (PDF)	978-952-259-136-4		
URN	URN:ISBN:978-952-259-136-4		
Permanent adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-136-4		
Sak- och nyckelord	utsökning, förordningar		
Referat	<p>Sammanlagt sex myndigheter och sammanslutningar yttrade sig om betänkandet som gällde utmätning av lön. Utöver de inbegärda yttrandena gavs ett ytterligare utlåtande.</p> <p>I betänkandet föreslås att 14 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007) ändras så att av det lönebelopp som motsvarar fyra gånger gäldenärens skyddade belopp utmäts en tredjedel och därtill fyra femtedelar av det översridande lönebeloppet.</p> <p>Remissinstanserna antingen stödde den föreslagna modellen eller hade inget att anmärka på i fråga om dess innehåll. I utlåtandena hade förslaget behandlats på två olika sätt. En del av remissinstanserna koncentrerade sig på förslagets innehåll och en del tog ställning till det praktiska genomförandet av förslaget. Remissinstanserna stödde förslagets syfte, dvs. att avlägsna missförhållandet i den nuvarande modellen, och ansåg att gäldenärer bör uppmuntras till att skaffa extra inkomster.</p>		



SISÄLLYS

1	JOHDANTO _____	9
2	YHTEENVETO LAUSUNNOISTA _____	9
3	YKSITYISKOHTAISET KANNANOTOT _____	10
3.1	Työryhmän esitys ulosmittausta koskevaksi säädökseksi _____	10
3.2	Esityksen vaikutukset _____	11
3.3	Ulosmittausmallin käyttöönotto _____	12
	LIITE _____	13



1 JOHDANTO

Oikeusministeriö asetti 1.6.2010 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää ulosottomenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (1322/2007) 14 §:n mahdollinen muutostarve ja tehdä ehdotus korvaavaksi säädökseksi. Asettamispäätöksen mukaan selvityksessä oli otettava huomioon mm. se, että asetuksessa säädettyä asteikkoa sovellettaessa ulosmittauksen ulkopuolelle jäävään osuuden on oltava suurempi velallisen saaman tulonlisäyksen jälkeen kuin sitä ennen. Huomioon oli otettava myös ehdotettavan ulosmittausmallin vaikutus perimiskertymiin. Ehdotettavan ulosmittausmallin tuli olla sellainen, ettei sen toteuttaminen edellytä muutosta lakiin.

Työryhmä antoi mietintönsä oikeusministeriölle 28 päivänä joulukuuta 2010 (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 88/2010). Mietinnössä ehdotetaan pykälää muutettavaksi siten, että neljä kertaa velallisen suojaosuuden määrää vastaavasta palkanosasta ulosmitattaisiin yksi kolmasosa ja lisäksi ulosmitattaisiin neljä viidesosaa sen ylittävästä palkanosasta.

2 YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

Lausuntopyyntö lähetettiin 4 päivänä maaliskuuta 2011 kymmenelle taholle. Lausunto saatiin kuudelta taholta (*Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry* ja *Kihlakunnanulosottomiehet ry* antoivat yhteisen lausunnon). Lausuntopyyntöön saaneiden lisäksi lausunnon antoi *Jyrki Rovamo*.

Lausunnonantajien palaute oli jakaantunut kahteen osaan. *Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry:n*, *Kihlakunnanulosottomiehet ry:n*, *Suomen kihlakunnanvoudit ry:n* ja *Rovamon* antama lausuntopalaute oli keskittynyt ehdotuksen varsinaiseen sisältökysymykseen, kun *oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen* ja *Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n* palautteissa otettiin kantaa muutoksen käytännön toteutusta koskeviin kysymyksiin. *Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen* edustaja oli osallistunut työryhmän työskentelyyn ja heidän kannanottonsa oli lausunnon mukaan tullut jo huomioiduksi mietinnössä.

Lausunnonantajat *Rovamo* lukuun ottamatta joko puolsivat mietinnössä esitetyn mallin toteutusta tai heillä ei ollut huomautettavaa sen sisällöstä. Työryhmän ehdottaman ulosmittausmallin todettiin poistavan nykysäädöksen epäkohtana olevan ns. kannustinloukun. Esityksen tavoitteena ollut epäkohdan poistamista pidettiin tärkeänä ja kannustimia lisätulojen hankintaan haluttiin lisätä. Ulosmittausmallin haluttiin muodostuvan sellaiseksi, että maksukiellon saajat ja ulosottohenkilöstö voisivat soveltaa säädöstä helposti.

Rovamo on katsonut, ettei työryhmän esittämä ulosmittausmalli kannusta velallista lisätulojen hankintaan, vaikka se poistaa nykyisessä ulosmittausmallissa olevan epäkohdan.

3 YKSITYISKOHTAISET KANNANOTOT

3.1 Työryhmän esitys ulosmittausta koskevaksi säädökseksi

Lausunnon sisältökysymyksiin kantaa ottaneet lausunnonantajat kannattivat *Rovamo* lukuun ottamatta työryhmän esittämän ulosmittausmallin käyttöönottoa. Ehdotetussa ulosmittausmallissa velallisen toistuvaistulosta ulosmitataan yksi kolmasosa neljä kertaa suojaosuuden määrää vastaavasta palkanosasta ja lisäksi neljä viidesosaa sen ylittävästä osasta. Lausunnon antaneet ulosottohenkilöstöä edustavat yhdistykset korostivat vaatimusta säädöksen selkeydestä ja ulosmittausmallin helposta sovellettavuudesta. *Rovamo* esitti vaihtoehtoista tapaa toistuvaistulon ulosmittaukseen.

Valtakunnanvoudinvirasto pitää esitettyä muutosta aiheellisena ja kannatettavana, koska kyseessä on sellaisen epäkohdan poistamisesta, jonka säilyttämistä ei voida pitää hyväksyttävänä.

Suomen kihlakunnanvoudit ry kannattaa ehdotettua valtioneuvoston asetuksen muutosta ja katsoo, että esitetty ulosmittausmalli selkeyttäisi säännöksen soveltamista käytännössä. Suositeltavimpana pidettiin mallia, joka toisi pienimmät muutokset nykytilaan. Nykyisen mallin epäkohtien katsottiin olevan lieviä, eikä suuremmille muutoksille nähty tarvetta. *Suomen kihlakunnanvoudit ry* piti muutosta vähäisenä ja ehdotetun murtolukupohjaisen laskentamallin katsottiin jossain määrin helpottavan maksukiellon saajien ja ulosoton henkilöstön työtä. Nykyisestä asteikkoluokituksesta voitaisiin luopua.

Lausunnossa todettiin, että olemassa olisi mahdollisesti laskentamalleja, jotka olisivat ehdotettua ulosmittausmallia kannustavampia. Palkan ulosmittausjärjestelmää pidettiin kuitenkin kokonaisuudessaan kannustavana. Lisätuloista saatava hyöty ei saisi palautteen mukaan muodostua sellaiseksi, että se johtaisi perintäaikojen kohtuuttomaan pidentymiseen. Toisaalta tulojen lisäys ei saisi heikentää työmotivaatiota.

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry ja Kihlakunnanulosottomiehet ry toteavat, että ehdotettu malli parantaisi velallisen asemaa, koska se poistaisi nykyiseen ulosmittausmalliin sisältyvän epäkohdan, jossa velallinen saattaa joutua kannustinloukuun ulosmittausportaalta toiselle siirryttäessä. Palkanulosmittausmallin halutaan olevan mahdollisimman yksinkertainen, ymmärrettävä ja helposti sovellettava. Lausunnossa puolletaan työryhmän esittämän ulosmittausmallin käyttöönottoa, koska se yksinkertaistaisi ulosottopidätyksen laskemista ja vastaisi aika pitkälle nykytilaa. Muutoksen jälkeen velallisen ei olisi enää tarpeen laskea lisätulojen hankkimisen kannattavuutta. Lausunnossa viitattiin myös lain esitöihin, jonka mukaisesti velallisella tulee olla kannuste lisätulojen hankkimiseen.

Rovamo on antamassaan lausunnossa todennut esitetyn mallin kiristävän ulosottoa. Ulosmittausmalli ei myöskään kannusta lisäansioiden hankintaan. Lausunnossa on ehdotettu ehdotettua parempana vaihtoehtona ulosmittausmallia, jossa toistuvaistulosta jätettäisiin ulosmittaamatta:

1. 64 % silloin kun palkka on tasan 4,5 kertaa velallisen suojaosuuden määrä;
2. 61 % silloin kun palkka on tasan 5 kertaa velallisen suojaosuuden määrä;
3. 58 % silloin kun palkka on tasan 5,5 kertaa velallisen suojaosuuden määrä;
4. 55 % silloin kun palkka on tasan 6 kertaa velallisen suojaosuuden määrä; tämä saavutetaan ulosmittaamalla 78 % siltä palkan osalta, joka ylittää 5,5 kertaa velallisen suojaosuuden määrän.
5. 50 % kun palkka on tasan 7,07 kertaa velallisen suojaosuuden määrä; tämä saavutetaan ulosmittaamalla 78 % myös siltä palkan osalta joka ylittää 6 kertaa velallisen suojaosuuden määrän.

Ehdotettua ulosmittausmallia *Rovamo* on perustellut sen kannustavuudella. Lausuntopalautteessa parhaaksi kannustimeksi lisäansioiden hankintaan on arvioitu olevan se, että velallinen ja ulosottoimi hyötyisivät molemmat yhtä paljon jokaisesta euron lisäansioista, joka ylittää neljä kertaa velallisen suojaosuuden määrän. Tämä lisäisi myös ulosotokertymiä.

3.2 Esityksen vaikutukset

Ehdotuksen sisältökysymyksiin kantaa ottaneet lausunnonantajat olivat yleisesti sitä mieltä, että ehdotetulla muutoksella on vaikutusta vain harvojen velallisten asemaan ja vaikutukset ulosoton kertymiin olisivat myös vähäiset.

Valtakunnanvoudinvirasto toteaa, että muutoksella olisi vain vähäistä vaikutusta ulosoton perimistulokseen, koska ehdotettu ulosmittausmalli poikkeaa vain vähän nykyisestä ulosmittausmallista ja niitä velallisia on vain vähän, joita muutos koskee. Vaikutusta ulosottomaksutuloihin pidettiin myös vähäisenä. Ehdotuksen hyväksymisestä seuraavia muutostöitä ja kuluja pidettiin muutoksen pienuuteen nähden suhteellisen suurina.

Suomen kihlakunnanvoudit ry katsoo, että muutoksella olisi todennäköisesti vain marginaalinen vaikutus ulosoton kertymiin. Uudistuksen arvioidaan koskevan vain harvoja velallisia ja muutoksen katsotaan olevan myös heille pieni. Todettiin myös, ettei ennakolta ole laskettavissa sitä, kuinka paljon kertymät ulosottoon kasvaisivat velallisen laskeissa työnteon lisäämisen aikaisempaa kannattavammaksi.

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry ja Kihlakunnanulosottomiehet ry arvioivat, ettei muutoksella olisi vaikutusta ulosoton perimistulokseen. Sellaisia velallisia arvioidaan olevan vähän, joiden palkan ulosmittaukseen säädöksen muutoksella olisi vaikutusta.

3.3 Ulosmittausmallin käyttöönotto

Elinkeinoelämän keskusliitto EK toteaa, että esitetyt muutokset tulisi toteuttaa aikaisintaan vuoden 2012 alusta. Muutosten toteuttaminen edellyttää päivityksiä palkanlaskentaohjelmistoihin.

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus katsoo, että uudistuksen tekninen toteutus on tehtävissä Valtakunnanvoudinviraston ja oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen palvelusopimuksen puitteissa. Maksukieltoihin tehtävät muutokset voidaan tarvittaessa toteuttaa erillisellä ohjelmistotoimituksella.

LIITE

Palkan ulosmittauksen uudistamista valmistelleen työryhmän lausunnosta pyydettiin lausuntoa seuraavilta viranomaisilta tai yhteisöiltä¹:

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Katakombista elämään kansanliike ry*

Kihlakunnanulosottomiehet ry

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry

Suomen Kihlakunnanvoudit ry

Takuu-säätiö*

Valtakunnanvoudinvirasto

Velkajärjestely – yhdistys ry*

Velkaneuvonta ry*

¹ *:llä merkityt eivät antaneet lausuntoa.



OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-136-4 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi